

Fotografije Velenja iz prve polovice petdesetih let 20. stoletja

Novi izvažalni jašek Preloge – ponos in up bodočega hitrega razvoja Novega Velenja.

Ogromne zaloge lignita v Šaleški dolini so velenjski premogovnik postavile na pomembno mesto v zveznih in republiških načrtih hitre industrializacije in elektrifikacije mlade socialistične države.

Novi jašek Preloge, ki so ga začeli graditi leta 1947 in ga svečano predali namenu na predvečer novega leta 1954, je drastično povečal tako proizvodne zmogljivosti premogovnika, kot tudi število zaposlenih na premogovniku.

Delavska kolonija Novo Velenje je sprva le s težavo sledila hitri rasti in potrebam premogovnika. Stanovanja so ostajala vseskozi najbolj pereč problem, ob tem pa so se soočali še s problemi preskrbe prebivalstva, pomanjkanja šolskih prostorov, izgradnje ustrezne mestne infrastrukture ... Ob pomanjkanju sredstev so najbolj akutne probleme reševali z razpisi ljudskih posojil in organiziranjem udarniškega dela, ki je v naslednjem desetletju postalo eden simbolov izgradnje Velenja. Z uvajanjem samoupravljanja, ki je omogočalo podjetjem delno prosto razpolaganje z lastnimi sredstvi, pa se je v razvoj in podobo Novega Velenja vse bolj dejavno in ambiciozno začel vključevati tudi velenjski premogovnik. Z rastjo proizvodnje je tako v dolini ostajalo tudi vse več finančnih sredstev, izvažalni jašek Preloge pa je postal glavni vzvod hitrega razvoja Velenja v naslednjem desetletju.

Udarništvo je v Velenju kmalu postalo način življenja.

Običajne bivanjske razmere povprečne rudarske družine v 1. pol. 50-tih.

Velenje in Novo Velenje sta bila sprva še ločena kraja.

Podjetje Tabor je v Novem Velenju odprlo prvo trgovino.

Začetek gradnje prve sodobne osnovne šole Miha Pintar Toledo.

Nastajanje delavske kolonije Novo Velenje.

Srečno in veselo
novo leto

Vam želi
uredništvo
„Velenjskega
RUDARJA“

Velenjski

IZDAJA SINDIKAT
RUDNIKAVLENJE

VELENJE, 31. DECEMBRA 1953

IZREDNA STEVILKA

RUDAR

UREJA UREDNIŠKI ODBOR, ODGOVORNI UREDNIK KOČAR FRANTO — UREDNIŠTVO, RUDNIK
VELENJE, CEKOVNI RAC, STEV. 622-T-4 PRI N. B. BOSTANJ, TISK ČPŠKE TISKARNE V CELJU

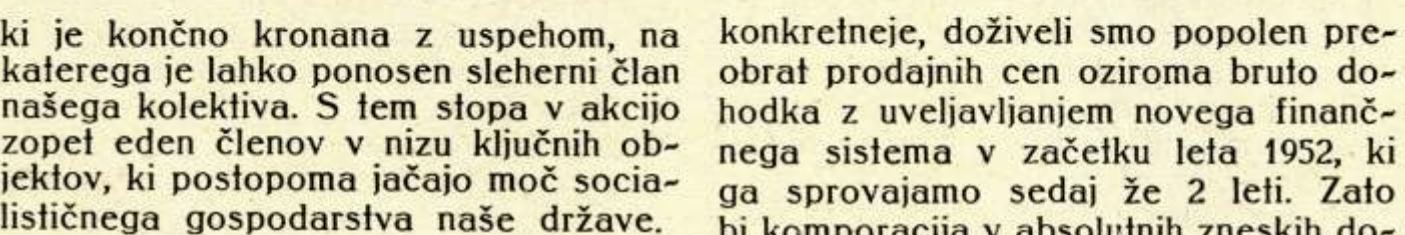
31. december 1953

V pogon je stavljen novi jašek,
najmodernejši rudarski objekt
v državi

zgodovinski dan velenjskih rudarjev

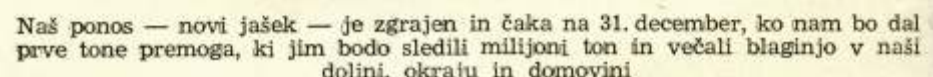
Ko oltvarjamo naša novi, veliki jašek ter z njimi popolna nova posrojenja na našem rudniku, predstavljajo lo brez dvoma ločno v zgodovini našega podjetja. Novi obkili kapitalne izgradnje naših rudnikov, naših posrojenj, naša modernizacija s povsem novo opremo predstavljajo za naš kolektiv rezultate, lrdie in naporne, skoraj 7 let trajajoče borbe,

V orientacijo za rentabilnost podjetja ter uspešnost gospodarjenja nam najbolj zgovorno služijo doseženi finančni rezultati, ki so razvidni v bilancah oz. zaključnih računih našega rudnika. Seveda pa ne smemo pozabiti, da smo v razdobju od osvoboditve do danes šli skozi različne ekonomske cene premoja in reprodukcijskega materiala,

Naše podjetje se je v tisto vrsto ključnih objektov, kjer ni bilo naporov in skrbi samo za novogradnjo s predstojecim, ogromnim povečanjem zmogljivosti, ampak smo se morali istočasno baviti tudi s procesom obstoječe proizvodnje in ga izpopolnjevati, da največje možne zmogljivosti. Naš rudnik pa ni zanimiv samo v tehničnem pogledu, temveč bo vsakogar zanimalo tudi dosedanje gospodarjenje oziroma dosedanja ekonomsko-finančna dejavnost podjetja.

V orientacijo za rentabilnost podjetja ter uspešnost gospodarjenja nam najbolj zgovorno služijo doseženi finančni rezultati, ki so razvidni v bilancah oz. zaključnih računih našega rudnika. Seveda je pri tem važno poudariti, da smo v razdobju od osvoboditve do danes šli skozi različne ekonomske cene premoja in reprodukcijskega materiala,

[illegible]

Zolgar Anton, rudar iz Velenje Novo, star 33 let; Golčman Marija, prevzičarica iz Cirkove, stara 81 let; Levč Antonija, gospodinja iz Crnove, stara 77 let; Grobelnik Terezija, upokojenka iz Pesja, stara 79 let.

Velenjski rudar, 1. 2. 1954

Štev. 7, stran 2

4. JULIJA 1958

3. julija 1958

Tov. Žgank
predsednik „Svobode“

pomin
na veliki dan

Nedelja, 14. junija je bila vna v znamenju slavnosti v čast ZLETA prosvetnih društev ob Velenjskem jezeru. Obliki so viseli nize in obetali dočevanje, da ne bi politiki na dan v Velenje.

Vse to množico je nemo pozdravljala bronast rudar, ki stoji ob Domu „Svobode“.

Kulturno-prosvetna društva in „Svobode“ iz indigirajočih korakov Stajarske so poslala svoje najbolje sekcije in žane, da bi poskušale otvoriti kulturnih in športnih objektiv ob jezeru. Morda nismo znali in ugnali naše gošče, za besedni lepo pozdraviti, toda ne da se izreči tisto, kar so naša arca čutila. Za Velenje je to bila prva prireditev tako velikega atila in naj nam gostje ne zamerijo, če nismo imeli časa povesti se njim.

Lahni valčki jezera so preneli borbene in umetne pesmi, ki so se orile iz grl delovnih ljudi. Šele tu je človek videl, kako visoko stoji kulturni razvoj grl delavstva. Pesavi zbori iz Šlor, Rudnika in Stokarice Hrastnik, Komornih iz Celja in mladinski iz Velenja bodo ostali s svojimi pesmimi v nezbrisnem spominu Velenjčanov.

Bratke dekle in fantje iz Zagreb, člani folklorne skupine prosvetnega društva „Vrtno dekle“ so nam zaplesali temperamentalna narodna kola iz Posavine, Sestini in Vojvodine. Naši gledalci so imeli najbolj priložnost videti v umetniški izvedbi narodne plesne iz bratskih republik. Gotovo si je marsikdo želel ponovitve, toda naš hladen temperament nam ni dovolil, da biroke neumorno ploskale in izstale od trudnih ploskav ponovnega nastupa.

Navedenije ni bilo nič manjše, ko so naš koruži sosedje v svojih lepih narodnih nošah zaplesali koruške plesne in izvali smeh s svojim plesom, ko fant nametno z dekletem plesal z meto. Toda tudi za njega se je našlo dekle in ko si jo je zavolji, je pometal s to meto vse plesalce, ki so ga ovirali.

Izvajanja programa so preizkušali visoki gostje, in sicer: Dr. Marjan Brečelj, Tomo Brezic, podpolkovnik Truhvič, odpolnace maršala Tita, Kovčič Lev, Roman Albreht, Rudi Brugar, predsednik obrata Šoljan — tov. Urrih, sekretar OK ŽKS — Zari Jakob in Tiskarje žoke in je drugi predstavnik oblasti, političnih organizacij in delovnih kolektivov.

Takoj po končanem kulturnem programu so prišli tekavski vodaki iz Celja, Polzela, Maribora in Ljubljane s svojimi kaptiki in kamoli.

Plesalci iz Celja in Trbovelj so nam pokazali pristo in stilno plovanje ter skoke in navdili vse občinstvo, posebno se mladino.

Med tekami so navdajevali program godbe na pihali, ki so s svojimi koncertnimi bobniki postopoma svečeno razpoloženje občinstva. Človek ne bi mogel oceniti, katere godba je boljše od druge, toda vse so izvirne. Naspale so godbe: iz Šoljanja, Nazarija, Šlor, Hrastnik in Velenja.

Številka 1, stran 2

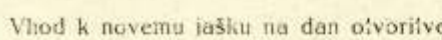
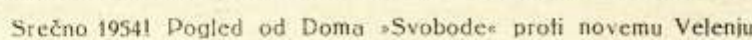
VELEŃJSKI RUDAR

1. februarja 1951

Nekoliko posnetkov z otvoritve novega jaška

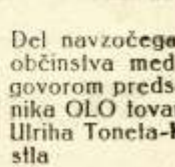
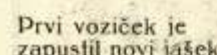
Slika 45564. Dostop od Darnu - Svoboda, proti novemu VeleŃu.

Slika 1. novemu jašku od danšnjega

Levo: Direktor rudnika
tov. Nesl Žgank je s
prerezanjem zaporne vr-
vice odprl pot iz nove-
ga jarka

Desno: Predsednik
upravnega odbora lov.
Ivo Jamnikar med slav-
nostnim govorom ob
povzroilvi novega jaška

Med ostalim je budimpeštanski radio pred nedavnim v slovenski oddaji posvetil precej časa kvaliteti velenjske-

Med ostalim je budimpeštanski radio pred nedavnim v slovenski oddaji posvetil precej časa kvaliteti velenjske-

bili našo enotnost in omajali zaupanje našega ljudstva v državno in politično vodstvo, pa ste klavrno pogreli.

[illegible]

uspeh in kvaliteta se izboljšuje. Ves ta problem smo po dnevnem časopisju Rojak priporočila, da je po 7 letih že čas, da se tablica z naslovom Wöllan odda »Odpadu«.

[illegible]

Zato g¹eliramo na sindikalno podružnico rudnika in vse merodajne ustanove, da dopovejo železniški direkciji v Ljubljani, da je v Pesju manj kmetov kot v Velenju ali v Sošanju in naj z njim vsaj dovolilo nedeljski popot na vakuu tudi za tistega velenjskega rudarja, ki slučajno stanuje v Pesju.

Nepopravna in zahrbitna odločitev Andričev in Andričevci, da se Trst in cona A preda Italijanom, je hudo razburila tudi velensko prebivalstvo. V velenski občini, ki jo sestavljajo rudarji in delavci elektrarne ob 6. uri zjutraj ostali pred svojimi podjetji in čakali na odločitev, ki jo bo dal ljudem v imenu slovenskega naroda. Po problemu zborovanja so krenili v Velence. Med 10. in 11. oktobra 1945 so v Velenci prebivali, tako da se je zbralo pred hišo, kjer je bil tudi Andričev, več vrstni predstniki občinskega odbora Socialistične zveze delovnih ljudi tovararniškega obrata. Vse skupaj so se odpravili odavars tovariši. Poleg teh so dali

Welenjski rudar, 15. 10. 1953

skrivu delavskega prostovoljnega društva "Svoboda" v Velenju deluje več mesecev knjižnica in čitalnica. Ime namizna, da daje svojim članom celotnemu kolektivu radostno in prijetno razvedrilno in da dviga kulturni nivo vsakega meznika.

Knjazica in čitalnica se nahaja v središčnem internatnem objektu doma. Lokal je lep urejen ter obiskovalcem vsestransko ugoden. Razpolago je tudi radio, katerega je namenjena predvsem mladini, ki iz knjižnice posojuje več tisoč knjig, od katerih so razdeljene po strokah, rec: leposlovne, dramske, mladinske, znanstveno poljedine in politično-ekonomske. Knjige so dostopne za povelje izdale naših knjig. Knjige se

izposojajo na dom za dobro štirinajst dni s minimalno izposojnino v vrednosti 100 denarjev.

Čitalnica je naročena na vse naše dnevne časopise, tednike in revije. Tsi se lahko čita samo v lokalu. Odprta je vsak dan od 8. ure popoldne do 16. do 16. ure ur te v nedeljo od 10. do 12. ure.

Kar se pa tiče obiska in vpisa, pa lahko vsakdo brez zadolgovja pri takem velikim rudniškem kompleksu, kot ima sedaj vpisanih okoli 150 rednih čitateljev. Zato apetriramo na ves kolektiv, ki bi si želel pridobiti svojo knjižno in čitalniško karto, da se želijo kulturno dvigniti in vzdrževati se s tem odlično priznanje delavsko-prosvetnemu društvu "Svoboda" v Velenju za njeno skrbno uspešno delovanje in prosveto.

Ferjančič D.

Kopališče s plažo za sončenje — olimpijski bazen, čolni, ribolov — hotelska oskrba, weckend hišice — letni kino — gledališče, dopolnjujejo vso naravno lepoto. Ob večerih ples na terasi.

Dnevni penzion po osebi stane za kategorijo A 400 din
Dnevni penzion po osebi stane za kategorijo B 380 din

z najetjem weeckend hišice. — Rezervacije sprejemajo pismeno ali telefonično na štev. Velenje 1 interno 30

Večer, 26. 6. 1954

Med drobnimi oglasi v Ljudski pravi-
ci z dne 27. decembra 1954 smo čitali
razveljavilo vesti, da upravni odbor
šoštanijske lekarne razpisuje mesto
farmacevta za samostojno vodenje le-
karniške postaje v Velenju.

Z ustanovitvijo lekarne, ki vsaj le-
karniške postaje v našem kraju, bi se
izpolnil dolgoletni sen vseh Velenjčan-
ov in okoličanov, katerih bivališča
graviirajo na Velenje.

Sedanje stanje v preskrbi z zdravili je postalo resnično že nevarno. Za vsako malenkost, vsak aspirin ali ovoj je treba v pet kilometrov oddaljeno, da tokrat ne bo ostalo le pri dobri volji, temveč, da bomo Velenčani kmalu lahko nabavljali potrebna zdravila v svojem kraju.

ljeni Šoštanj. Še mnogo hujše pa je za rudarje in kmete iz Št. Janža, Št. Ilja, Andraža in drugih oddaljenejših krajev, ki morajo tudi po 10 in več kilometrov daleč po zdravila.

Lekarna je za kraj kot je Velenje, ki ima že sedaj preko 2000 delavcev in nameščenec, postala že življenjsko vprašanje, ki pa postaja od dne do dne, vzporedno z razvojem našega rudar-

Velenjski rudar, 15. 10. 1953

Velenjski rudar, 15. 2. 1953

Velenjski rudar, 31. 12. 1954